

ISSN 1501-7502

MIĘDZY WISŁĄ A PILICĄ

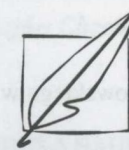
Kielce 2011

MIĘDZY WISŁĄ A PILICĄ

STUDIA I MATERIAŁY HISTORYCZNE

Tom 12

Redakcja
Grażyna Okła, Beata Wojciechowska

Wydawnictwo
Uniwersytetu Jana Kochanowskiego

Recenzenci

prof. dr hab. Hanna Konopka
prof. dr hab. Maria Starnawska

Redakcja

Anna Małgorzata Kurska

Korekta

Zofia Michalska

Projekt okładki

Anna Domańska

Formatowanie komputerowe

Józef Bąkowski

Copyright © by Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce 2011

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
-------	---

ARTYKUŁY I KOMUNIKATY

Krzysztof Ratajczak (Poznań) – <i>Edukacyjna funkcja parafii w średniowiecznej Polsce</i>	11
Jan Był (Kraków) – <i>Rozwój miejskiego szkolnictwa parafialnego na obszarze między Wisłą a Pilicą do końca XV wieku</i>	23
Paulina Karłyś (Kielce) – <i>Dwa rękopisy Adama wikarego darowane kolegiacie kieleckiej w 1430 roku</i>	55
Anna Jabłońska (Kielce), Anna Kowalska-Pietrzak (Łódź) – <i>Kilka spostrzeżeń na temat szkolnictwa archidiakonatu kurzelowskiego w okresie staropolskim</i>	65
Anna Lis (Lublin) – <i>Rozwój kultu błogosławionego Wincentego Kadłubka między Wisłą a Pilicą</i>	89
Kameryna Ryszewska (Kielce) – <i>Publikacje odkryć i badań archeologicznych z terenu guberni kieleckiej i radomskiej na łamach czasopism w końcu XIX i na początku XX wieku</i>	101
Anna Młynarczyk-Tomczyk (Kielce) – <i>Edukacja historyczna w Studium Nauczycielskim w Kielcach w latach 1954–1970</i>	113

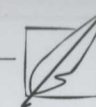
ŹRÓDŁA I MATERIAŁY

Elżbieta Burdzy (Kielce) – <i>In studiosos Cracoviae fovendos... Fundusze stypendialne dla sandomierzan w XVI wieku</i>	127
Małgorzata Pieniążek-Samek (Kielce) – <i>Sanctissimi Rosarii Liber – księga Bractwa Błogosławionego jako źródło do badań nad szkolnictwem Kielc w epoce nowożytnej</i>	141
Hubert Mazur (Kielce) – <i>Źródła do dziejów Chęcin w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach</i>	165

<i>Z przeszłości Bodzentyna – III edycja konferencji poświęconej dziejom miasta i okolic. Bodzentyn, 24 października 2009 – Witold Guca (Kielce)</i>	209
--	-----

RECENZJE I OMÓWIENIA

<i>Lokalne społeczności a konstytucje i uchwały sejmowe. Z dziejów parlamentaryzmu między Wisłą a Pilicą, red. J. Muszyńska, J. Pielas, Kielce–Warszawa 2008 – Katarzyna Justyniarska-Chojak (Kielce)</i>	215
<i>Alicja Falniowska-Gradowska, Franciszek Leśniak, Struktura własności ziemskiej i użytkowania gruntów w Galicji w cyrkulach rzeszowskim, sanockim i tarnowskim w świetle katastru józefińskiego (1785–1787), Toruń 2009 – Jacek Pielas (Kielce)</i>	219
<i>Kronika Orła Białego, pod red. Alberta Gajewskiego i Tadeusza Sikory, Skarżysko-Kamienna 2009 – Jakub Żak (Skarżysko-Kamienna)</i>	223
<i>Stanisław Kowalski, Rozwój oświaty w powiecie kozienickim w latach 1918–1975, Kozienice 2009 – Jerzy Flaga (Lublin)</i>	227
<i>Zespół wydawnictw: Adam Massalski, Dzieje najstarszej szkoły średniej w Kielcach 1724–1945; Hanna Wójcik-Lagan, Kronika życia szkolnego 1945–2000; Adam Massalski, Jerzy Szczepański, Słownik biograficzny zasłużonych nauczycieli i wychowanków; Beata Piotrowska, I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Kielcach (bibliografia). I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego, Kielce 2010 – Anna Myślińska (Kielce)</i>	233

WSTĘP

Witamy do rąk Czytelników 12 tom wydawnictwa „Między Wisłą a Pilicą”, poświęcony wybranym aspektom dziejów szkolnictwa, oświaty i nauki, począwszy od średniowiecza aż po czasy najnowsze. Tematyka podjęta przez autorów z różnych dziedzin nauk historycznych w kraju dotyczy edukacyjnej funkcji parafii w średniowieczu, rozwoju parafialnego szkolnictwa parafialnego, niezwykle ważnej roli księgozbiorów i bibliotek uczonych duchownych, funkcjonowania szkół parafialnych w archidiecezji kurlandzkiej, popularyzacji odkryć i badań archeologicznych na terenie XIX i XX w. oraz edukacji historycznej w kieleckim Studium Nauczycielskim w latach 1954–1970.

Prezentowane wyniki badań pokazują możliwości poszerzenia kwestionariuszy badawczych. Poprzez wszechstronne analizy oddziaływania struktur parafialnych, organizacji szkolnictwa, zasobu bibliotek poznajemy formy nauczania i sposoby kształtowania określonych wartości, sposoby komunikowania się oraz wyrażania myśli i uczuć. Szkoły formowały świadomość oraz postawy społeczne, czego najlepszym przykładem były fundusze stypendialne udzielane w XVI w. młodym, szlacheckim, ale ubogim sandomierzanom. Zachowana z okresu nowożytnego (XVII–XVIII w.) księga Bractwa Różańcowego w Kielcach dostarcza niezwykle ważnych informacji dotyczących nauczycieli i uczniów szkół oraz seminarium, założonych z fundacji biskupa Konstantego Felicjana Szaniawskiego. To niezwykle cenne źródło informacji z perspektywy badań prozopograficznych nad tym środowiskiem. Na przełomie XIX i XX w. wzrost zainteresowania wynikami badań archeologicznych doprowadził do powstania specjalistycznych czasopism naukowych, w których publikowano artykuły dotyczące prehistorii międzyrzecza Wisły i Pilicy. Do bogatej tradycji szkolnictwa nauczycielskiego w Kielcach odnoszą się rozważania na temat rozwoju edukacji historycznej w Studium Nauczycielskim. W 1969 r. placówka ta została przekształcona w Wyższą Szkołę Nauczycielską, z tradycji której wywodzi się powstały do życia 1 października 2011 r. Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Beata Wojciechowska, Grażyna Okla